

Een belangwekkend artikel uit 1969 dat het verdient aandachtig gelezen te worden. Alles was voorspeld!

Eerbaar antisemitisme – Antisémitisme honorable

Vertaald uit het Frans door Chaim Bultsma. Voor dit origineel zie:
<http://www.primo-info.eu/recherche.php?numdoc=Ed-424402489>

Jean Améry publiceerde dit artikel op 25 juli 1969 in *Die Zeit*. Vandaag publiceren wij het op Primo (zie bovenstaande link, DL), omdat dit artikel verrast door zowel de actualiteit als de stijl van deze grote schrijver, de auteur van "*Par delà le crime et le châtement*".

Jean Améry, een van de belangrijkste Oostenrijkse schrijvers en vooral bekend onder zijn echte naam Hans Mayer, werd op 31 oktober 1912 in Wenen geboren. Hij verzette zich tegen het naziregime en overleefde Auschwitz; op 17 oktober 1978 maakte hij in Salzburg een eind aan zijn leven.

De Gaulle is gevallen. Tallozen zijn erdoor geraakt, zoals de beroemde grenadier Heine. En ik ook, ook ik.

Helaas kon de Franse VN-afgezant in New York, Armand Béard, zijn emoties niet beter onder woorden brengen dan door uit te roepen (*Le Nouvel Observateur* van 5 mei 1969): "*Het is het joodse goud!*" En niemand sprak hem tegen.

Antisemitisme beperkt zich niet tot links of rechts - en, zoals bij Stefan George werd gezegd: "... hij verbreekt de schakel."

Het is het klassieke antisemitisme in een nieuw jasje. Maar het oude antisemitisme is er ook nog, je zou het een bepaalde co-existentie kunnen noemen.

Wat is gebleven en zal blijven bestaan: de Jood met haakneus en kromme benen die er op elk moment vandoor kan gaan – wat zeg ik? – die er altijd vandoor gaat. Dit is wat de affiches en het propagandamateriaal uit de Arabische wereld tonen, een beeld dat mede tot stand is gekomen via van huis uit Duitssprekende bruine mannen en dat nu onder Arabische namen de wereld ingestuurd wordt.

Het nieuwe clichébeeld van de Jood, dat net na de Zesdaagse oorlog ontstond en geleidelijk aan terrein won, is het beeld van de Israëliische onderdrukker, die triomferend als een Romeins legioen het grondgebied van de vredelievende Palestijnen veroverd.

Het tegen Israël zijn, het antizionisme, is de meest zuivere voortzetting van het antisemitisme van voorheen: de tegenstelling tussen de trotse pas van de militaire onderdrukker en de krombenige lafaard is slechts schijn.

De gelijkenis tussen deze beelden is verbazingwekkend!

Wat nieuw is, is het antisemitisme van links onder het mom van tegen Israël te zijn. Vroeger heette dat het socialisme van de onnozelen. Vandaag de dag gaat het erom dit volledig deel van het socialisme te maken, zodanig dat iedere socialist vrijwillig een onnozele wordt.

Het proces is al terug te vinden in het werk van Givet, dat een jaar geleden verscheen bij Pauvert, *Links tegen Israël*. Om de voorlopers ervan te vinden hoeven we bijvoorbeeld slechts een van de reportages te lezen die onder de titel "Het derde front", met als tussentitel: "Is Israël een politiestaat?" verschenen in het dagblad **Konkret**.

Overduidelijk een puur retorische vraag, want dat is het. Napalm op de huizen van de vreedzame Arabische plattelandsbevolking, pogroms tegen Arabieren in de straten van Jeruzalem. En daar zijn we weer! Net als in Vietnam of zoals het geval was in Algerije. De bangerik met de kromme benen is nu een terreurzaaiende Goliath.

Na de min of meer orthodoxe westerse communistische partijen en na de landen van het socialistische kamp, voor wie, gegrond op het traditionele antisemitisme van de Slavische volkeren, de anti-Israëlhouding in de strategie en de tactiek van een zekere politieke constellatie paste, is deze redenering overgenomen door geheel links.

De sterren liegen niet, de Gomulka's weten waarop zij zich kunnen baseren: Het is geoorloofd! En trouwens, het is geen woord teveel gezegd.

Het ergste is dat intellectueel links, dat bij geen enkele partij wil horen, dit beeld weer voor haar rekening neemt. Jarenlang was men – althans in Duitsland – vol lof over de verdedigers van Israëls grenzen en de dappere meisjes in uniform.

Het schuld sentiment maakte plaats voor vals geld.

Dat moest wel vervelend worden. De kans dat voor een keer de Jood niet werd verbrand, maar verschijnt als een krachtige overwinnaar, die napalm gebruikt enz. De landen slaakten een zucht van verlichting.

Nu kon iedereen zich uitlaten zoals de Deutsche National- und Soldatenzeitung en was iedere linkse man of vrouw gedwongen de routine van het jargon van het engagement te volgen.

Eén ding is zeker: zowel de anti-Israëlhouding als het antizionisme dragen het antisemitisme in zich zoals een regenwolk een stortbui. Grove taal waarin de staat Israël een "misdadig regime" wordt genoemd is toegestaan.

Men kan ook de handschoen oppakken en een "bruggenhoofd van het imperialisme" oproepen om zich, met een passende intonatie, te beroepen op de slecht begrepen solidariteit die, enkele prijzenswaardige uitzonderingen daargelaten, vrijwel alle Joden aan dit ministaatje verbindt. Men kan zelfs

verontwaardigd zijn dat in Parijs baron Rothschild de Franse bevolking bij wijze van belasting laat meebetalen aan de steun aan Israël.

Het antisemitisme stelt alle middelen in het werk.

De emotionele infrastructuur is er en beperkt zich zeker niet tot Polen of Hongarije.

De antisemiet "demystificeert" bewust de pioniersstaat. Hij ontdekt dat de oprichting van deze staat altijd de steun van het kapitalisme heeft gehad, in de vorm van de Joodse plutocratie, en - hij kan het niet duidelijker stellen - dat zou echt een ideologische vergissing zijn.

Het is immers het joodse goud! – niemand zal zich vergissen waar het gaat om de legitimiteit van een land dat het resultaat is van een slecht idee, dat op de verkeerde plek ligt en dat een of meer vuile oorlogen heeft gevoerd – en gewonnen.

Misverstanden worden gelijkenissen. Ik weet net zo goed als wie dan ook dat Israël objectief gezien de ongelukkige rol van bezetter heeft.

Ik probeer niet alles wat de verschillende Israëlische regeringen hebben gedaan te rechtvaardigen. Eigenlijk heb ik nauwelijks een relatie met dit land, dat Thomas Mann beschreef als een "*tamelijk ongastvrij mediterraan land, een stoffige woestijn vol stenen*": ik ben er nooit geweest, spreek de taal niet, de cultuur is mij grotendeels vreemd en de religie is niet de mijne.

En toch hecht ik meer dan wat dan ook, grote waarde aan het voortbestaan van deze staat.

Nu komen we op het punt waar alle objectiviteit ten aanzien van de feiten of analyses ophoudt en waar de betrokkenheid geen vrije keuze meer is, iets existentieels – in de volle betekenis van het woord.

Wat Israël aangaat, gaat de huidige anti-Israëlische houding (net als het antisemitisme dat uit de mode is maar zomaar kan opleven) er vanuit dat iedereen die er op een of andere manier "bij hoort" (lees: "Joden of personen die volgens de wet op het burgerschap van het Reich van 15 september 1935 doorgaan voor Joden"), daardoor (of misschien wel juist daarom) het subjectieve bestaan van Israël als een objectief natuurlijk recht ziet.

Uiteindelijk gaat het om de meest simplistische gedachte, die overigens de meest fundamentele en de meest relevante blijkt te zijn. Een gedachte die leidt tot het idee dat dit land van pioniers (dat volgens een perverse pseudomarxistische theologie door de hoge technologische ontwikkeling in een staat van zonde verkeert), de gevaarlijkste staat in deze geopolitieke regio is.

Overwinning, overwinning en nogmaals overwinning: er dreigt een ramp,

dat is onvermijdelijk: Israël wordt niet meer dan een regio binnen Palestijnse federatie.

De Arabische staten, die ik vrede en voorspoed toewens, kunnen uiteindelijk niet om de succesvolle ontwikkeling van Israël heen. Hun numerieke meerderheid doet de rest.

Dit veronderstelt in ieder geval steun aan de staat Israël, totdat vrede en de economische en technologische ontwikkeling van de Arabieren leiden tot een algemene stabiliteit, die erkenning van Israël binnen zekere grenzen zal waarborgen.

Hier vallen subjectiviteit en historische objectiviteit samen. Geen Jood kan buiten het bestaan van Israël, ongeacht waar hij woont ("Joden: personen die volgens de wet... enz. ").

"Word ik gedwongen afstand te doen van de levensstandaard van Johnson? Ik ben er klaar voor", riep Claude Lanzmann, een Franse spreekbuis van extreem links en volgeling van Sartre, uit aan de vooravond van de Zesdaagse oorlog.

Hij wist wat hij zei en wat hij wilde. Omdat elke Jood, of hij zich ervan bewust is of niet, de "Jood van de ramp" is, bestemd voor een fataal lot.

"Lazer op, witte Jood!" schreven de militante Zwarte Panters op de winkels en huizen van Joodse winkeliers in Harlem, gemakshalve voorbijgaand aan het oude bondgenootschap tussen Joden en Zwarten in Amerika, een alliantie die volgens de meest bourgeois Joodse winkeliers ook vandaag nog bestaat.

Wie kan garanderen dat omwille van de verzoening een Amerikaanse regering de Jood niet aan de Zwarte zal opvoeren?

Wie kan garanderen dat nieuwe anti-joodse sentimenten voorbijgaan aan de invloedrijke en vaak bemiddelde Franse Joden, zoals de erfgenamen van bijvoorbeeld Drumont, Maurras en Xavier Vallat?

Weer kan weerleggen dat wanneer Strauss eenmaal aan de macht is, hij niet bepaalde ideeën zal hebben op grond waarvan een zekere mediamagnaat zich gedekt zal voelen om nog meer schandelijke donaties te doen aan een Israëlische regering die bereidt zou zijn zich te laten annexeren?

Niemand garandeert iets.

Dit is geen paranoïde fantasie; het is niet het gewone menselijke begrip van gevaar. Het verleden brandt nog steeds, samen met het meest recente verleden.

En toch, elke linkse vriend zal me zeggen dat ik ook meega in het grote leger van hen die, samen met de zes (of misschien uiteindelijk vijf of zelfs vier) miljoen doden bijdragen aan de druk op de opinie.

Dat risico neem ik: het is een kleiner risico dan dat wat de linkse vrienden mij voorstellen wanneer zij ervoor pleiten dat Israël zijn eigen boontjes dopt.

De praktische en politieke rede eist dat de solidariteit van een linkse persoon die zich niet wil verloochenen (zonder door dit te doen de ogen te sluiten voor het ondraaglijk lot van de Arabische vluchtelingen) Israël begrijpt en zich zelfs Israël voorop stelt.

Voor de linkse niet-jood is dit evenwel minder dwingend dan voor Joden, ongeacht of zij zich politiek gezien oriënteren op links, midden of rechts of helemaal niet politiek geëngageerd zijn. Men kan natuurlijk het linkse gedachtegoed verlaten, maar niet stoppen met Joods zijn.

Wie wist dat beter dan een antisemiet als Lanz-Liebenfels. Het klopt dat links zijn eigen ongeschreven doch allesbepalende morele wet heeft: *"Daar waar een sterkere is, kiezen we altijd partij voor de zwakkere"*.

Wat een onoverkomelijke trivialeit wanneer de Arabieren – wie durft het tegendeel te beweren? – de sterkere partij zijn: ze zijn getalsmatig sterker, ze hebben aardolie en daardoor meer dollars (bekijk het eens van de kant van Aramco en Koeweit) en daarbij hebben ze een krachtig toekomstpotentieel.

Toch lijkt links zich openlijk te verbinden met de dappere Palestijnse partizanen, die kennelijk armer zijn dan de mannen van Moshe Dayan. Ondanks Rothschild en een bemiddelde Amerikaanse Joodse middenklasse, ziet links niet dat de Joden het in dit opzicht slechter hebben getroffen dan de bezette bevolking onder Frantz Fanon.

Links ziet dit evenmin als dat men ziet dat Joden betrokken zijn in de anti-imperialistische strijd tegen Engeland.

Hoe dan ook, het is niet de schuld van de Israëliërs wanneer de Sovjet-Unie is vergeten hoe Gromyko in 1948 met een prachtig vibrato de VN toesprak: *"Wat betreft de joodse staat, of dat ons nu bevalt of niet, het bestaan ervan is een feit (...) De Sovjetdelegatie kan zich er niet van onthouden haar verbazing uit te spreken dat de Arabische staten de Palestijnse kwestie naar voren brengen. In het bijzonder verbaast het ons te zien dat deze landen, of althans een aantal daarvan, hebben besloten gewapend op te treden met het doel de Joodse bevrijdingsbeweging te vernietigen. Dat de vitale belangen van het Nabij Oosten zich vermengen met de uitleg van sommige Arabische politici en Arabische regeringen die we vandaag de dag zien, moet hier buiten beschouwing gelaten worden."*

Zo drukte de Sovjet-Unie zich uit, een grote en politiek machtige mogendheid, die er uiteindelijk niet omheen kon dat er nu eenmaal meer Arabieren dan Joden zijn – vooral ook dat er meer Arabische dan Joodse olie is – en dat de militaire bases in de Arabische landen een grotere strategische waarde hebben dan die in Israël.

Maar het overgrote deel van links, en met name protesterend links, waarmee ik mij in veel onderwerpen verbonden weet, beperkt zich niet tot de voorwendselen waar de grote mogendheden zich op beroepen.

De wet die dit bepaalt, dwingt dat men zich overgeeft aan het vonnis van de rede - en de rede wijst niet alleen op de tragische zwakte van de Joodse staat en van elke Jood in de diaspora, maar ook op wie schuil gaat achter de coulissen van de middenklasse van een Joodse bourgeoisie, achter de mythe van het geld en het goud van de Joden (van de Jood Süß tot de Rothschild van vandaag en enkele Hollywood-bonzen).

Het komt voor dat Joden actief zijn in het geldwezen, maar zij beheersen het nooit. Tegenwoordig hebben ze ook minder in te brengen in Wall Street dan vroeger in de zware industrie van het Duitse keizerrijk.

Evenmin is de staat Israël een bastion van het kapitalisme, net zo min als dat het dit was ten tijde van de eerste pioniers die het land bewerkten. Dat is net zoiets als in redelijkheid te denken dat Arabische landen vooruitstrevend zijn.

Links sluit zijn ogen, en dat is bijzonder treurig.

Bij toeval kreeg ik een tekst van Hans Blüher in handen: *"Het is onmogelijk daadwerkelijk de geschiedenis van Europa te beschrijven zoals dat tot op heden gebeurde, te weten een geschiedenis waarin Joden slechts hier en daar een anekdotische rol hebben... er zou veel meer aandacht besteed moeten worden aan de historische macht van de Joodse wereld als een niet aflatende macht."*

Dergelijke teksten vindt men overal terug in de talloze pseudo-intellectuele publicaties in het Arabisch. En Blüher – maar ook Streicher, want antisemitisme heerst op alle intellectuele niveaus – kan de grondslag vormen van wat het ministerie van onderwijs van zelfs een vooruitstrevend land als Syrië schrijft aan de algemeen directeur van Unesco: *"De haat die wij op onze kinderen overbrengen is een heilige haat."*

Dit is nauwelijks vermeldenswaardig, en de idiote Blüher kon rustig in de vergetelheid raken wanneer West-Europese linkse intellectuelen (waaronder enkele van zelfhaat vervulde Joden als Maxime Rodinson) zich niet van dit vocabulaire hadden bediend en de normen die erdoor overgebracht worden niet hadden overgenomen.

Wanneer, op basis van het fatale lot dat aan Joden is voorbehouden vanwege het antisemitisme - waarin ook de huidige staat Israël wordt betrokken - het idee van de Joodse schuld zich daardoor blijft verspreiden, dan is links daar medeverantwoordelijk voor, het is de verantwoordelijkheid van een links dat zichzelf verloochent.

"Antizionisme is in wezen een reactionair verschijnsel dat zich heeft ontwikkeld doordat de vooruitstrevende en revolutionaire discours van het antikolonialisme toegepast worden op Israël", aldus Robert Misrahi, een Frans filosoof en, net als Claude Lanzmann, een aanhanger van het sartrisme.

Links moet zich nu grondig herzien en opnieuw leren kritisch naar zichzelf te kijken; het is immers links dat het antisemitisme een afkeurenswaardige dialectische respectabiliteit geeft.

De alliantie van antisemieten à la Spießer met de barricades is tegennatuurlijk; het is een zonde tegen de geest, om in de terminologie van ons thema te blijven.

Mensen als de Poolse generaal Moczar kunnen de termen van het oude antisemitisme overnemen en nu toepassen op Israël, links moet consequenter zijn: een respectabel antisemitisme bestaat niet.

Of zoals Sartre zegt in zijn "Réflexions sur la question juive", *"Wat de antisemiet wil en waar hij naar toewerkt, is de dood van de Jood"*.

**Jean Améry © Vertaling naar het Frans: C. Veken voor Primo
Vertaling uit het Frans naar het Nederlands: C. Bultsma voor LJG-nieuws.**